

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

1*5. prosince 2016 *

„Řízení o předběžné otázce — Směrnice 2000/35/ES — Postup proti opožděným platbám —
Pravomoc Soudního dvora — Transakce uzavřená před přistoupením Slovinska k Evropské unii —
Působnost — Pojem ‚obchodní transakce‘ — Pojem ‚podnik‘ — Maximální částka dlužného
úroku z prodlení“

Ve věci C-256/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná
rozhodnutím Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud, Slovinsko) ze dne 19. března 2015, došlým Soudnímu
dvoru dne 1. června 2015, v řízení

Drago Nemeč

proti

Republice Slovenija,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení J. L. da Cruz Vilaça, předseda senátu, A. Tizzano (zpravodaj), místopředseda Soudního
dvora, M. Berger, A. Borg Barthet a E. Levits, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. května 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za slovinskou vládu N. Pintar Gosenca a A. Vran, jako zmocněnkyněmi,
- za lotyšskou vládu A. Bogdanovou a I. Kalniņšem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi M. Šimerdovou a M. Žebrem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 28. července 2016,

vydává tento

* * Jednací jazyk: slovinština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (Úř. věst. 2000, L 200, s. 35; Zvl. vyd. 17/01, s. 226).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu, v němž D. Nemeč stojí proti Republice Slovenija (Slovenská republika) ve věci návrhu na náhradu škody, která jmenovanému byla údajně způsobena z důvodu tvrzené neslučitelnosti vnitrostátní právní úpravy se směrnicí 2000/35.

Právní rámec

Unijní právo

Akt o přistoupení z roku 2003

- 3 Článek 2 aktu o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2003, L 236, s. 33, dále jen „akt o přistoupení z roku 2003“), stanoví:

„Ode dne přistoupení se ustanovení původních smluv a aktů přijatých orgány Společenství a Evropskou centrální bankou přede dnem přistoupení stávají závaznými pro nové členské státy a uplatňují se v těchto státech za podmínek stanovených v uvedených smlouvách a v tomto aktu.“

- 4 Článek 54 tohoto aktu zní:

„Nové členské státy uvedou v účinek opatření nezbytná k tomu, aby bylo ode dne přistoupení dosaženo souladu se směrnicemi a rozhodnutími ve smyslu článku 249 Smlouvy o ES a článku 161 Smlouvy o Euratomu, není-li v seznamu v přílohách uvedených v článku 24 nebo v jiných ustanoveních tohoto aktu nebo jeho přílohách určena jiná lhůta.“

Směrnice 2000/35

- 5 Body 7, 9, 10, 13 a 16 odůvodnění směrnice 2000/35 uvádí:

„(7) Podniky, zejména malé a střední, jsou zatíženy značnými administrativními a finančními břemeny, které jsou důsledkem nepřiměřeně dlouhých platebních lhůt a opožděných plateb. Tyto problémy jsou navíc hlavní příčinou platební neschopnosti, která je hrozbou životaschopnosti podniků a následně vede ke ztrátě mnoha pracovních míst.

[...]

(9) Rozdíly mezi pravidly platebních operací a jejich praktickým prováděním v členských státech představují překážku řádného fungování vnitřního trhu.

(10) Tyto skutečnosti vedou k podstatnému omezení obchodních transakcí mezi členskými státy. To je v rozporu s článkem 14 Smlouvy, protože podnikům má být umožněno obchodovat v rámci celého vnitřního trhu za podmínek, které zajišťují, že přeshraniční operace nemají za následek vyšší rizika než v případě tuzemského prodeje. [...]

[...]

(13) Tato směrnice by se měla omezovat na platby, které jsou úhradou za obchodní transakce, a neupravovat transakce se spotřebiteli, úroky ve spojení s jinými platbami, např. platby podle právních předpisů upravujících šeky a směnky, platby představující náhradu škody, včetně plateb od pojišťovacích společností.

[...]

(16) Opožděná platba představuje porušení smlouvy, které je v mnoha členských státech pro dlužníky finančně přitažlivé vzhledem k nízkým úrokům z prodlení za opožděné platby nebo pomalému řízení k dosažení náhrady. Je nezbytné změnit tento trend a zajistit takové důsledky opožděné platby, které od takového chování odrazují, a proto je nezbytná rozhodná změna [...].“

6 Článek 1 této směrnice, který definuje její působnost, stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na veškeré platby, které jsou úhradou za obchodní transakce.“

7 Článek 2 bod 1 uvedené směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

1. „obchodní transakcí“ transakce mezi podniky nebo mezi podniky a orgány veřejné moci, která vede k dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu,

[...]

„podnikem“ jakákoli organizace, která provozuje nezávislou hospodářskou nebo odbornou činnost [která jedná při výkonu nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti], i když je prováděna jedinou osobou“.

8 Článek 3 směrnice 2000/35, nadepsaný „Úrok z prodlení v případě opožděné platby“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, že

a) úrok z prodlení podle písmene d) se stává splatným dnem následujícím po dni splatnosti nebo po uplynutí platební lhůty, které jsou stanoveny ve smlouvě;

[...]

c) věřitel má právo na úrok z prodlení, pokud

i) splnil své smluvní a zákonné povinnosti a

ii) neobdržel splatnou částku včas, s výjimkou případu, kdy za takové prodlení není dlužník odpovědný;

d) výše úroku z prodlení v případě opožděné platby („zákonná sazba“), kterou je dlužník povinen zaplatit, je součtem úrokové sazby pro hlavní refinanční operace použité Evropskou centrální bankou během její poslední hlavní refinanční operace, provedené před prvním kalendářním dnem daného pololetí („referenční sazba“) a nejméně sedmi procentních bodů [...], pokud není ve smlouvě uvedeno jinak. V členských státech, které se neúčastní třetí etapy hospodářské a měnové unie, odpovídá tato referenční sazba rovnocenné úrokové sazbě stanovené jejich centrální bankou.

[...]

[...]“

9 Článek 6 této směrnice stanoví následující:

„1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 8. srpna 2002. [...]

[...]

3. Při provedení této směrnice mohou členské státy vyloučit:

[...]

b) smlouvy, které byly uzavřeny před 8. srpnem 2002 [...]

[...]“

Slovinské právo

Ustanovení o platbě úroku z prodlení

10 V souladu s čl. 277 odst. 1 Zakona o obligacijskih razmerjih (zákon o závazkových vztazích) je dlužník pohledávky povinen uhradit věřiteli úrok z prodlení přesahující jistinu, pokud nezaplatil splatnou částku této pohledávky včas.

11 Tento zákon byl nahrazen obligacijskim zakonikom (zákon o závazcích, dále jen „OZ“) od 1. ledna 2002. Tento zákon v podstatě převzal ustanovení zmíněné v předcházejícím bodě tohoto rozsudku a v článku 376 zavedl nové pravidlo, podle kterého úroky z prodlení přestanou plynout, když částka narostlých, avšak nezaplacených úroků dosáhne výše jistiny (dále jen „pravidlo *ne ultra alterum tantum*“).

Ustanovení týkající se živnosti

12 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že výkon nezávislé hospodářské činnosti fyzickou osobou upravoval ke dni skutkových okolností relevantních v původním řízení v červnu 1993 obrtni zakon (živnostenský zákon) v tehdy platném znění. Podle tohoto zákona, který byl později změněn, musela fyzická osoba k tomu, aby mohla vykonávat hospodářskou činnost jako živnostník, získat oprávnění vydané příslušným orgánem, které uvádí oblast činnosti.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

13 Drago Nemeč je od 8. listopadu 1989 držitelem živnostenského oprávnění k soustružení mechanických dílů a sváření. V červnu 1993 uzavřel s organizací Gasilsko Društvo Murska Sobota (sbor dobrovolných hasičů ve městě Murska Sobota, dále jen „sbor“) smlouvu, podle které tomuto sboru pronajal cisternové vozidlo na převoz vody v období sucha.

14 V roce 1996 podal D. Nemeč proti sboru žalobu, kterou se domáhal zaplacení částky ve výši 17 669,51 eura na základě této smlouvy.

- 15 Rozhodnutím ze dne 17. února 2010 Višje sodišče v Mariboru (odvolací soud v Mariboru) uložil uvedenému sboru povinnost zaplatit částku 15 061,44 eura navýšenou o zákonný úrok z prodlení za období od 25. března 1996 do 31. prosince 2001. Tento soud naproti tomu zamítl návrh na zaplacení úroku z prodlení od 1. ledna 2002, tj. data, ke kterému nabylo účinnosti pravidlo *ne ultra alterum tantum*. Částka úroků, která měla být zaplacena do 31. prosince 2001, totiž již překročila výši jistiny.
- 16 Dne 18. května 2010 sbor zaplatil dlužnou částku na základě tohoto rozhodnutí.
- 17 Jelikož měl D. Nemeč za to, že pravidlo *ne ultra alterum tantum* je neslučitelné se směrnicí 2000/35, a že tudíž Višje sodišče v Mariboru (odvolací soud v Mariboru) neprávem zamítl jeho návrh na zaplacení úroku z prodlení za období od 1. ledna 2002 do 18. května 2010, podal proti Republice Slovinsko žalobu na náhradu škody, která mu údajně vznikla z důvodu této tvrzené neslučitelnosti. Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně tuto žalobu zamítl rozhodnutím ze dne 18. května 2011, které bylo potvrzeno v odvolacím řízení rozhodnutím ze dne 24. ledna 2012 z důvodu, že tato směrnice není použitelná na skutkový stav v původním řízení, D. Nemeč podal kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu, Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud, Slovinsko).
- 18 Posledně uvedený soud má pochybnosti o tom, zda smlouva dotčená v původním řízení spadá do působnosti *ratione materiae* směrnice 2000/35. Konkrétně si klade otázku, zda D. Nemeč uzavřel tuto smlouvu v postavení „podniku“ ve smyslu čl. 2 bodu 1 této směrnice, tj. jako organizace, která provozuje nezávislou hospodářskou nebo odbornou činnost, takže uvedená smlouva představuje „obchodní transakci“ ve smyslu téhož ustanovení, a tudíž spadá do působnosti uvedené směrnice. I když se totiž smlouva dotčená v původním řízení týká hospodářské činnosti a vedla k vystavení faktury, nespadá do činností spočívajících v soustružení mechanických dílů a sváření, pro které je D. Nemeč držitelem živnostenské oprávnění.
- 19 V případě kladné odpovědi si předkládající soud klade rovněž otázku slučitelnosti pravidla *ne ultra alterum tantum* stanoveného v článku 376 OZ se směrnicí 2000/35.
- 20 Za těchto podmínek se Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 2 bod 1 třetí pododstavec směrnice 2000/35 vykládán v tom smyslu, že v systému, ve kterém je fyzické osobě vydáno pro účely provozování hospodářské činnosti povolení, které obsahuje označení činnosti, pro kterou se povolení uděluje, nejde o podnik, a tedy ani o obchodní transakci ve smyslu uvedeného ustanovení směrnice, pokud se právní úkon, ze kterého vyplývá opožděná platba, týká činnosti, na kterou se povolení nevztahuje?

V případě záporné odpovědi na výše uvedenou otázku [...]

2) Musí být čl. 2 bod 1 třetí pododstavec směrnice 2000/35 vykládán v tom smyslu, že se fyzická osoba považuje za podnik a právní jednání, ze kterého pramení opožděná platba, představuje obchodní transakci ve smyslu výše uvedeného ustanovení, pokud se jedná o právní jednání, které nespadá do registrované činnosti dotčené fyzické osoby, avšak vyplývá z činnosti, která může být ze své povahy hospodářskou činností, a pro tuto transakci byla vydána faktura?

a

3) Je pravidlo, podle kterého úroky z prodlení přestanou plynout, když částka narostlých a nezaplacených úroků dosáhne výše jistiny (pravidlo *ne ultra alterum tantum*), v rozporu s ustanoveními směrnice 2000/35?“

K pravomoci Soudního dvora

- 21 Slovinská vláda a Evropská komise na jednání před Soudním dvorem tvrdily, že Soudní dvůr nemá pravomoc k zodpovězení otázek položených předkládajícím soudem. Předmětem sporu v původním řízení je totiž situace před přistoupením Republiky Slovinska k Evropské unii, k němuž došlo dne 1. května 2004, která vyvolala všechny své právní účinky před tímto datem.
- 22 V této souvislosti je třeba konstatovat, že smlouva dotčená v původním řízení zajisté byla uzavřena v červnu 1993, a že tedy původ projednávané věci tkví v situaci vzniklé před přistoupením Republiky Slovinska k Unii.
- 23 Nicméně tato situace vyvolávala právní účinky i po tomto přistoupení. Hlavní pohledávka, která stojí na počátku úroků z prodlení požadovaných D. Nemechem, totiž nebyla zaplacena až do 18. května 2010, tj. data, kdy sbor uskutečnil tuto platbu, a žaloba podaná D. Nemechem směřuje právě k náhradě škody, kterou podle svého tvrzení utrpěl z důvodu, že Višje sodišče v Mariboru (odvolací soud v Mariboru) zamítl jeho návrh na zaplacení uvedených úroků za období od 1. ledna 2002 do 18. května 2010.
- 24 Podle článků 2 a 54 aktu o přistoupení z roku 2003 jsou přitom od tohoto přistoupení ustanovení původních smluv a aktů přijatých orgány před přistoupením závazná pro nové členské státy a použijí se v těchto státech na základě podmínek stanovených v těchto smlouvách nebo v tomto aktu.
- 25 Mimoto v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora platí, že není-li stanoveno jinak, nové pravidlo se bezprostředně vztahuje na budoucí účinky situace, která vznikla za platnosti předchozího pravidla. Na základě této zásady Soudní dvůr rozhodl, že neexistuje-li v aktu o podmínkách přistoupení členského státu upřesnění ohledně použití ustanovení unijního práva, je třeba toto ustanovení považovat za ustanovení, které je bezprostředně použitelné a kterým je členský stát vázán ode dne jeho přistoupení, takže se použije na budoucí účinky situací, jež nastaly před přistoupením tohoto nového členského státu k Unii (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. listopadu 2009, Elektrownia Pątnów II, C-441/08, EU:C:2009:698, bod 32, ze dne 22. prosince 2010, Komise v. Polsko, C-385/08, nezveřejněný, EU:C:2010:801, bod 29, jakož i ze dne 21. prosince 2011, Ziolkowski a Szeja, C-424/10 a C-425/10, EU:C:2011:866, bod 57).
- 26 Pokud jde konkrétně o směrnici 2000/35, akt o přistoupení z roku 2003 neobsahuje žádné zvláštní ustanovení týkající se použití této směrnice na Republiku Slovinsko. Tato směrnice se tedy stala bezprostředně použitelnou a závaznou pro tento členský stát ode dne jeho přistoupení k Unii, a počínaje tímto dnem se může použít na takové budoucí účinky situací vzniklých nebo nastalých před tímto přistoupením, jako jsou účinky dotčené v původním řízení.
- 27 Z výše uvedeného vyplývá, že jelikož je unijní právo použitelné na spor v původním řízení, Soudní dvůr má pravomoc k zodpovězení otázek položených předkládajícím soudem.

K předběžným otázkám

K prvním dvěma otázkám

- 28 Podstatou prvních dvou otázek předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda čl. 2 bod 1 směrnice 2000/35 musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba, která má živnostenské oprávnění, musí být považována za „podnik“ ve smyslu tohoto ustanovení, takže transakce, kterou uzavřela s třetí osobou, představuje „obchodní transakci“ ve smyslu téhož ustanovení v případě, že tato transakce, přestože nespadá do činností, na které se vztahuje uvedené oprávnění, se váže k hospodářské činnosti.

- 29 Za účelem odpovědi na tyto otázky je třeba úvodem upřesnit, že i když v souladu s čl. 6 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/35 mohly členské státy při provádění této směrnice vyloučit z působnosti této směrnice smlouvy uzavřené před 8. srpnem 2002, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Republika Slovinsko této možnosti nevyužila, což slovinská vláda potvrdila na jednání před Soudním dvorem.
- 30 Pokud jde o položené otázky, je třeba připomenout, že v souladu s článkem 1 směrnice 2000/35 se tato směrnice vztahuje na veškeré platby, které jsou úhradou za obchodní transakce. Článek 2 bod 1 první pododstavec této směrnice definuje pojem „obchodní transakce“ jako jakoukoli transakci mezi podniky nebo mezi podniky a orgány veřejné moci, která vede k dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu, přičemž bod 13 odůvodnění uvedené směrnice v tomto ohledu uvádí, že jsou naproti tomu z tohoto pojmu vyloučeny zejména transakce se spotřebiteli. Podle čl. 2 bodu 1 třetího pododstavce této směrnice je „podnikem“ ve smyslu této směrnice jakákoli organizace, která jedná při výkonu nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti, i když je prováděna jedinou osobou.
- 31 Z bodů 7, 10 a 16 směrnice 2000/35 odůvodnění kromě toho vyplývá, že tato směrnice usiluje o zlepšení řádného fungování vnitřního trhu ochranou podnikatelů, a zejména malých a středních podniků před opožděnými platbami.
- 32 Tato směrnice se tak nepoužije na všechny transakce, které vedou k dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu, zejména se nepoužije na všechny transakce uzavírané občas jednotlivci v každodenním životě.
- 33 Z toho plyne, že nestačí, aby osoba uzavřela transakci týkající se takové hospodářské činnosti, jako je pronájem majetku třetí osobě, aby spadala pod pojem „podnik“ a aby tato transakce byla kvalifikována jako „obchodní“ ve smyslu čl. 2 bodu 1 uvedené směrnice. Je ještě zapotřebí, aby tato osoba jednala jako organizace v rámci takové činnosti nebo nezávislé odborné činnosti.
- 34 Jak uvedl generální advokát v bodě 82 svého stanoviska, tento požadavek znamená, že uvedená osoba, nehledě na její formu a právní postavení ve vnitrostátním právu, vykonává tuto činnost strukturovaně a soustavně, přičemž tato činnost se tedy nemůže omezovat na jednorázová a izolovaná plnění, a že dotyčná transakce zapadá do rámce uvedené činnosti.
- 35 Naopak na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, z čl. 2 bodu 1 směrnice 2000/35 nevyplývá, že dotčená činnost nutně musí být hlavní hospodářskou nebo odbornou činností dotčené osoby nebo s touto činností souviset.
- 36 Kromě toho, na rozdíl od toho, co tvrdí slovinská vláda a Komise, kvalifikace osoby jako „podniku“ ve smyslu tohoto ustanovení nemůže záviset na vydání oprávnění k výkonu dotyčné činnosti příslušnými vnitrostátními orgány.
- 37 Ve vnitrostátním systému, ve kterém výkon hospodářské nebo odborné činnosti fyzickou osobou jako živnostníkem nebo podnikatelem podléhá vydání oprávnění, tak nemůže být fyzická osoba, která má takové oprávnění, vyloučena z pojmu „podnik“, a transakce, které uzavře, nemohou být vyloučeny z pojmu „obchodní transakce“ pouze z toho důvodu, že se tyto transakce týkají jiné nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti, než je činnost, na kterou se vztahuje uvedené oprávnění nebo zapadají do rámce širší nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti, než je posledně uvedená činnost.
- 38 Jakýkoliv opačný výklad by totiž vedl k tomu, že by rozsah těchto pojmů závisel na každém vnitrostátním právu, konkrétně na systému zavedeném každým členským státem pro výkon nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti. Z požadavků jak jednotného použití unijního práva, tak zásady rovnosti přitom vyplývá, že neodkazuje-li čl. 2 bod 1 směrnice 2000/35 na vnitrostátní právo, pojmy

„podnik“ a „obchodní transakce“ musí být vykládány autonomním a jednotným způsobem (obdobně viz rozsudek ze dne 29. září 2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, bod 25 a citovaná judikatura).

- 39 Mimoto, jak uvedl generální advokát v bodě 90 svého stanoviska, jakýkoli výklad vedoucí k tomu, že by rozsah pojmu „podnik“, a tak působnost *ratione personae* a *ratione materiae* směrnice 2000/35 závisela na vydání oprávnění k výkonu dotyčné činnosti příslušnými vnitrostátními orgány členského státu, naráží na cíl sledovaný touto směrnicí, jak vyplývá z bodu 10 odůvodnění této směrnice, kterým je usnadnit obchodní transakce mezi členskými státy. Podniky nebo orgány veřejné moci jiných členských států by totiž pro určení, zda uzavřená transakce spadá do působnosti směrnice 2000/35, musely systematicky ověřovat, zda se tato transakce týká činností, pro které bylo uvedené oprávnění vydáno, což by mohlo omezovat či ztěžovat přeshraniční transakce.
- 40 Z toho plyne, že přestože okolnost, že dotyčná osoba uzavřela transakci v rámci činnosti, pro kterou získala oprávnění, může být vedle dalších skutečností zohledněna za účelem ověření, zda tato osoba jednala v postavení „podniku“ ve smyslu čl. 2 bodu 1 směrnice 2000/35, tato okolnost nemůže být rozhodující.
- 41 Pro určení, zda osoba jedná v tomto postavení – to znamená, jak bylo uvedeno v bodě 34 tohoto rozsudku, v rámci strukturované a soustavné nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti – a zda tedy transakce, které uzavírá, mají obchodní povahu ve smyslu tohoto ustanovení, musí být zohledněny všechny okolnosti daného případu.
- 42 Mezi tyto okolnosti patří zejména skutečnost, že dotčená osoba jedná pod svou obchodní firmou nebo pod svým vlastním jménem a že uzavřená transakce vede k vystavení faktury.
- 43 Právě ve světle výše uvedených úvah bude muset předkládající soud určit, zda D. Nemeč v projednávaném případě uzavřel smlouvu dotčenou v původním řízení v postavení „podniku“ ve smyslu čl. 2 bodu 1 směrnice 2000/35.
- 44 S ohledem na výše uvedené je třeba na první dvě otázky odpovědět, že čl. 2 bod 1 směrnice 2000/35 musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba, která má živnostenské oprávnění, musí být považována za „podnik“ ve smyslu tohoto ustanovení, a transakce, kterou uzavřela, za „obchodní transakci“ ve smyslu téhož ustanovení, pokud tato transakce, přestože se netýká činnosti, na kterou se vztahuje toto oprávnění, je součástí výkonu strukturované a soustavné nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu s ohledem na všechny okolnosti projednávané věci.

K třetí otázce

- 45 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 2000/35 musí být vykládána v tom smyslu, že brání takovému vnitrostátnímu právnímu ustanovení, jako je článek 376 OZ, který stanoví, že narostlé, avšak nezaplacené úroky z prodlení přestanou plynout, když jejich částka dosáhne výše jistiny.
- 46 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora směrnice 2000/35 neprovádí úplnou harmonizaci veškerých pravidel týkajících se opožděných plateb v obchodních transakcích (rozsudky ze dne 26. října 2006, Komise v. Itálie, C-302/05, EU:C:2006:683, bod 23; ze dne 3. dubna 2008, 01051 Telecom, C-306/06, EU:C:2008:187, bod 21, a ze dne 11. září 2008, Caffaro, C-265/07, EU:C:2008:496, bod 15).

- 47 Konkrétně tato směrnice neharmonizuje veškeré aspekty týkající se úroku z prodlení. Tato směrnice totiž v článku 3 upravuje pouze některé z těchto aspektů, a sice právo požadovat v případě opožděné platby úrok z prodlení, datum, k němuž je tento úrok splatný, úrokovou sazbu, právo věřitele žádat náhradu škody týkající se nákladů na vymáhání vynaložených v důsledku opožděné platby, jakož i důsledky používání zjevně zneužívajících smluvních podmínek vůči věřiteli.
- 48 Naproti tomu směrnice 2000/35 neupravuje pravidla týkající se období, po které běží úroky z prodlení nebo maximální částky těchto úroků.
- 49 Členské státy tudíž mohou upravit tuto otázku, avšak s výhradou, že neporuší cíle sledované směrnicí 2000/35 a nezabaví tuto směrnici jejího užitečného účinku (obdobně viz rozsudek ze dne 14. září 2016, Pérez López, C-16/15, EU:C:2016:679, bod 59 a citovaná judikatura).
- 50 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že cílem uvedené směrnice je především, jak vyplývá z jejích bodů 7 a 16 odůvodnění, odradit od opožděných plateb, zejména zamezením tomu, aby tyto opožděné platby byly finančně přitažlivé pro dlužníka, a chránit věřitele proti takovým opožděním.
- 51 Slovinská vláda, podporovaná lotyšskou vládou, přitom tvrdí, že pravidlo *ne ultra alterum tantum* stanovené v článku 376 OZ není v rozporu s těmito cíli. Toto pravidlo naopak zachovává funkci úroku z prodlení, kterou je právě motivovat dlužníka, aby splnil svou povinnost platit, a nikoli umožnit věřiteli, aby se obohatil. Uvedené pravidlo, přestože chrání věřitele, totiž umožňuje zamezit tomu, aby částka narostlého úroku z prodlení byla taková, že neúměrně zatíží dlužníka, a vytvoří tak nespravedlivou a nepřiměřenou situaci mezi věřitelem a dlužníkem, která může vést k platební neschopnosti dlužníka.
- 52 V této souvislosti je třeba zajisté zdůraznit, že takové pravidlo může tím, že limituje částku úroku z prodlení výši jistiny, omezit odrazující účinek spojený s platbou těchto úroků.
- 53 Nicméně takové limitování nevede ke zpochybnění cíle ochrany věřitelů sledovaného směrnicí 2000/35 ani ke zbavení této směrnice jejího užitečného účinku.
- 54 Pravidlo *ne ultra alterum tantum* totiž nemá za následek takové omezení částky úroků z prodlení, aby zbavilo podstaty právo věřitele domáhat se takových úroků v případě opožděné platby stanovené v čl. 3 odst. 1 písm. a) až c) této směrnice nebo zbavilo tyto úroky veškeré odrazující funkce vůči dlužníkovi. Uvedené pravidlo mimoto nemá dopad na použitelnou výši úrokové sazby, která musí odpovídat výši stanovené v čl. 3 odst. 1 písm. d) uvedené směrnice.
- 55 Kromě toho, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 66 a 67 svého stanoviska, je třeba poukázat na to, že vnitrostátní zákonodárce mohl na základě prostoru pro uvážení, kterým disponuje, mít za to, že bylo třeba nastolit rovnováhu mezi cílem ochrany věřitelů a potřebou zamezit tomu, aby byl dlužník zatížen neúměrným dluhem. V rámci tohoto prostoru pro uvážení mohl mít tento zákonodárce za to, že takové pravidlo, jako je pravidlo *ne ultra alterum tantum*, představuje pro tyto účely vhodný nástroj.
- 56 Mimoto takové pravidlo nesmí být zkoumáno izolovaně, nýbrž v kontextu, do kterého zapadá. Za tímto účelem je rovněž třeba zohlednit jiná ustanovení vnitrostátního práva použitelná v oblasti opožděných plateb.
- 57 V této souvislosti slovinská vláda zmiňuje zejména článek 380 OZ, který zajišťuje věřiteli, jenž z důvodu opožděné platby utrpěl škodu ve výši překračující částku obdržených úroků, přiznání náhrady škody, která pokrývá daný rozdíl.

- 58 Vnitrostátní zákonodárce přitom mohl mít v rámci prostoru pro uvážení, kterým disponuje, za to, že takové ustanovení, spolu se všemi pravidly stanovenými směrnicí 2000/35, může zajistit ochranu věřitelů před opožděnými platbami.
- 59 S ohledem na výše uvedené je třeba na třetí otázku odpovědět, že směrnice 2000/35 musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání takovému vnitrostátnímu právnímu ustanovení, jako je článek 376 OZ, který stanoví, že narostlé, avšak nezaplacené úroky z prodlení přestanou plynout, když jejich částka dosáhne výše jistiny.

K nákladům řízení

- 60 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 2 bod 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích musí být vykládán v tom smyslu, že fyzická osoba, která má živnostenské oprávnění, musí být považována za „podnik“ ve smyslu tohoto ustanovení, a transakce, kterou uzavřela, za „obchodní transakci“ ve smyslu téhož ustanovení, pokud tato transakce, přestože se netýká činnosti, na kterou se vztahuje toto oprávnění, je součástí výkonu strukturované a soustavné nezávislé hospodářské nebo odborné činnosti, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu s ohledem na všechny okolnosti projednávané věci.**
- 2) **Směrnice 2000/35 musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání takovému vnitrostátnímu právnímu ustanovení, jako je článek 376 obligacijského zákoníku (zákon o závazcích), který stanoví, že narostlé, avšak nezaplacené úroky z prodlení přestanou plynout, když jejich částka dosáhne výše jistiny.**

Podpisy.